

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Karla Šimky a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **T. K. D. N.**, zastoupená Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 5. 2024, čj. MV-46034-4/SO-2024, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2024, čj. 33 A 16/2024-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání. Ministerstvo vnitra řízení zastavilo podle § 169r odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (zákon o pobytu cizinců), protože žalobkyně podala žádost v době, kdy k tomu nebyla oprávněna. Žalovaná napadeným rozhodnutím odvolání zamítla a rozhodnutí ministerstva potvrdila. Proti rozhodnutí žalované brojila žalobkyně žalobou ke Krajskému soudu v Brně, který ji zamítl. Žalobkyně dosud v ČR pobývala na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, jež jí bylo uděleno s cílem umožnit pobyt na území společně s jejím manželem. Ten však zemřel dne X, a jí začala běžet jednoletá lhůta k podání žádosti o změnu účelu pobytu na území ČR podle § 45 odst. 3 a 6 zákona o pobytu cizinců. Jelikož žádost podala až 9. 11. 2022, stalo se tak po uplynutí zákonné lhůty.

[2] Ustanovení § 45 odst. 2 zákona o pobytu cizinců nebylo možné na případ žalobkyně samostatně uplatnit, stanoví totiž pouze základní podmínky, které je vždy nutné vykládat s přihlédnutím k ostatním odstavcům téhož paragrafu upravujícím případně další podmínky spojené se změnou účelu pobytu. Takové další podmínky stanoví právě § 45 odst. 3 téhož zákona, který řeší situaci, kdy je cizinec pozůstalým po nositeli oprávnění ke sloučení rodiny. Na žalobkyni je nutno pohlížet jako na pozůstalou osobu po nositeli oprávnění ke sloučení rodiny a trvat kromě splnění obecných podmínek též na splnění podmínek pro takový případ speciálních (§ 45 odst. 3 a 6 zákona o pobytu cizinců). Veškeré podmínky,

jak obecné, tak i speciální, je přitom nutné splnit kumulativně. K takovému závěru vede jak systematický výklad § 45 zákona o pobytu cizinců, tak i důvodová zpráva k zákonu č. 222/2017 Sb.

II. Argumentace účastníků řízení

Kasační stížnost žalobkyně

[3] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížností, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Ve způsobu, jakým se krajský soud vypořádal s § 45 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, spatřuje žalobkyně hrubé pochybení při výkladu hmotného práva, které zakládá přijatelnost kasační stížnosti. S krajským soudem souhlasí v tom, že § 45 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je ustanovením obecné povahy, nicméně vymezuje se vůči závěru, že při žádosti o změnu účelu pobytu je nutno trvat na splnění podmínek upravených v odst. 3 a 6 téhož ustanovení. Kumulativní splnění podmínek § 45 odst. 2, 3 a 4 není možné. Každou z těchto podmínek je nutné posuzovat samostatně. Pokud jsou tedy naplněny podmínky § 45 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, pak bez ohledu na odst. 3 či 4 téhož ustanovení lze žádosti o změnu účelu pobytu vyhovět. Ustanovení § 45 odst. 3 a 4 zákona o pobytu cizinců obsahují podmínky mírnějšího charakteru, které mají za cíl poskytnout ochranu těm cizincům, na které nedopadá § 45 odst. 2 téhož zákona.

[4] Stěžovatelka tedy mohla být označena za osobu pozůstalou po nositeli oprávnění ke sloučení rodiny, ale protože splňovala obecné podmínky pro změnu účelu pobytu podle § 45 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, měla být oprávněnost její žádosti posouzena právě podle tohoto ustanovení. Důvodová zpráva k zákonu č. 222/2017 Sb., se v části citované žalovanou netýká vztahu odstavců 2, 3 a 4, ale omezení možnosti žádat o změnu účelu pobytu jen na cizince, kteří na území vstoupili za účelem společného soužití rodiny podle § 42a zákona o pobytu cizinců a splňují další podmínky.

Vyjádření žalované

[5] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu. Zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu č. 222/2017 Sb., jasně uvedl, jakým způsobem mají být hodnoceny podmínky uvedené v jednotlivých ustanoveních § 45 zákona o pobytu cizinců, tedy že omezení ve vztahu k možnosti žádat o změnu účelu pobytu v odst. 2 až 4 se vztahují na ty cizince, kteří splňují kumulativně zákonem stanovené podmínky, tedy vstup za účelem společného soužití podle § 42a zákona o pobytu cizinců a držení povolení k dlouhodobému pobytu za tímto účelem, v případě odst. 3 a 4 téhož ustanovení i za předpokladu splnění dalších podmínek. Z toho žalovaná dovozuje, že podmínky pro podání žádosti o změnu účelu pobytu musí cizinec splnit kumulativně.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Při posuzování kasační stížnosti NSS hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a projednatelná.

pokračování

[7] Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, O., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatelka spatřuje přesah vlastních zájmů v hrubém pochybení krajského soudu při výkladu hmotného práva. Podle NSS se však ve věci stěžovatelky o žádný z výše popsanych případů nejedná a kasační stížnost požadavek přijatelnosti nespĺňuje.

[8] Obdobný případ již NSS v nedávné době posuzoval. I tam se jednalo o žadatelku, která na území ČR pobývala na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, a to s manželem, který byl nositelem oprávnění ke sloučení rodiny. Její manžel zemřel a ona po více než roce podala žádost o zaměstnaneckou kartu. NSS uvedl, že žadatelka byla jako cizinka s povoleným dlouhodobým pobytem za účelem společného soužití rodiny, která vstoupila na území za účelem společného soužití rodiny podle § 42a zákona o pobytu cizinců, oprávněna po 3 letech pobytu na území požádat podle § 45 odst. 2 téhož zákona o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem. V případě úmrtí nositele oprávnění ke sloučení rodiny je však nutné postupovat podle speciálních pravidel stanovených v odst. 45 odst. 3 písm. a) a § 45 odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Mimo jiné platí, že v takovém případě má žadatelka lhůtu na podání žádosti 1 rok od úmrtí manžela. Pokud by žádost o vydání zaměstnanecké karty v případě cizince, jemuž zemřel nositel oprávnění ke sloučení rodiny a který je dosud držitelem povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny ve smyslu § 42a zákona o pobytu cizinců, byla posuzována pouze z hlediska splnění podmínek a náležitostí stanovených v § 42g zákona o pobytu cizinců, znamenalo by to, že odstavce 3 a 6 § 45 zákona o pobytu cizinců by neměly žádný právní význam (rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2025, čj. 10 Azs 131/2025-30, body 15 a 20-22). Odkazy stěžovatelky na § 45 odst. 4 zákona o pobytu cizinců jsou nepřipadné, neboť ten se týká rozvodu s nositelem oprávnění ke sloučení rodiny, což v této věci nenastalo (a ani žalovaná své rozhodnutí na aplikaci tohoto ustanovení nezaložila).

[9] Lze uzavřít, že krajský soud rozhodl v souladu s výše citovaným rozsudkem NSS, od kterého se v tomto případě není důvod odchýlit.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[10] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[11] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51-53). Stěžovatelka úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované, která by jinak toto právo měla, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2025

Eva Šonková
předsedkyně senátu